

ELS LLIBRES I LES COSES

IGNASI ARAGAY

L'home que no va poder salvar Companys

La figura de Lluís Companys és inesgotable. És un personatge shakespearà, tot ell un drama travessat per les contradiccions del poder, l'amor, la justícia i l'esperit. Confesso una atracció malaltissa cap al seu idealisme tràgic, fatalista. Afusellat a Montjuïc ara fa 75 anys pels enemics de la llibertat i de Catalunya, la seva acceptació serena d'aquella mort impressiona. Ens dignifica a tots. A tots.

Companys, inflammat de passions, va triar viure atropelladament, a la cresta de l'onada de la lluita sindical i política, entrant i sortint de la presó, ara aclamat ara vilipendiat, avui al cim i demà enfonsat. Dominat pel sentiment, donat als grans gestos, enamoradís, aventurer i justicier, la seva trajectòria pública i privada va ser una muntanya russa incendiada pels temps convulsos que li va tocar viure. Una trajectòria amb un final tan dramàtic com humanament grandios: vençut i aïllat, va morir en pau amb si mateix, sense rancor.

Tothom que s'aproxima a la personalitat de Companys en surt tocat, emocionalment i ideològicament. És difícil que no t'embruixi la seva humanitat tempestuosa. Començant per Josep Benet, que li va dedicar les millors pàgines, fins a qualsevol dels autors que els últims anys han anat aportant detalls a la biografia del president assassinat pel feixisme primari i venjatiu del general Franco. Tothom que el mira en surt admirat, tant se val quin sigui el punt de vista polític.

FAMÍLIA COLUBÍ

WIKIPEDIA

TOTHOM QUE S'ACOSTA A LA FIGURA DE COMPANYS EN SURT EMOCIONALMENT TOCAT

Entre les més recents novetats hi ha *El defensor* (Columna), de Víctor Gay Zaragoza, un relat novel·lat amb Ramon de Colubí com a protagonista, el militar que va defensar Companys en la farsa del judici sumaríssim. L'autor, un familiar llunyà del biografiat, ens descobreix la lluita sorda d'aquell jove franquista que, contra pronòstic, va acabar arriscant-ho tot per salvar Companys, la integritat del qual se li encomana. Colubí, que després sí que aconseguiria sal-

var més d'un centenar de presos republicans, va acabar autoexiliat el 1947 i va morir a Caracas als 97 anys.

L'obra torna a ser un clam de justícia perquè s'anul·li d'una vegada aquella infame condemna al president de Catalunya. Quaranta anys després de la mort del dictador, ¿com pot encara la democràcia espanyola carregar amb aquesta vergonya? Costa d'entendre.

(És una llàstima que al llibre li falti una revisió final, una última correcció que hauria evitat reiterades pífies del tipus: "Si ho fas, pots donar per acabada la teva carrera a l'exèrcit per liquidada". Algú va voler liquidar l'obra massa ràpid i l'ha deixat formalment mal acabada. Tant de bo hi hagi una segona edició més polida.)

UN TAST DE CATALÀ

ALBERT PLA NUALART

'Fa un any', 'un any enrere' i 'fa un any enrere'

Fent cerques a Google t'adones que les expressions temporals tipus "fa un any enrere" són cada dia més habituals. Les fa servir, per exemple, Artur Mas en algun dels seus discursos. I en direcció contrària, anant del passat cap al present, tampoc és insòlit llegir o sentir "des de fa uns anys ençà" (o "des d'uns anys ençà"). Són expressions qüestionables per redundants. És millor simplificar-les i escriure "fa un any" o "un any enrere" i "des de fa uns anys" o "d'uns anys ençà".

En una dimensió estrictament espacial, sembla un cas semblant "des d'aquí estant", descomponible en "des d'aquí" i "d'aquí estant", però aquesta duplicació és avalada per l'Alcover-Moll i un concert que se celebra anualment a Riudaura, *Des d'aquí estant veig una estrella*.

Però el que avui vull denunciar, reiterant i ampliant el que ja vaig dir en un altre *tast*, és una recent tendència -alarmant i misteriosa- a preferir sempre *X temps enrere* a *fa X temps*. Si fossin expressions de debò sinònimes, seria una pèrdua suportable. El que la fa greu és que, en algun context, tenen un sentit diferent, i l'ús de la primera en lloc de la segona pot portar a confusions i malentesos considerables.

Ho comprovarem en la versió no corregida d'un article del 23 d'agost:

SI EL REFERENT ÉS EL PRESENT, 'FA X TEMPS' SERÀ SEMPRE MÉS CLAR I ADEQUAT QUE 'X TEMPS ENRERE'

"Aquesta setmana s'ha sabut que el divorci és més recent del que es creia: va ser el 15 de juny i no sis mesos enrere, com va publicar la premsa". Si al text canviem *sis mesos enrere* per *fa sis mesos* anem a parar a una data diferent. *Sis mesos enrere* té un referent contextual -aquí, el 15 de juny- i ens du, per tant, al desembre. *Fa sis mesos* té de referent el present -el 23 d'agost- i ens du al febrer.

Fa un temps hauria tingut clar que la premsa havia publicat que el divorci va ser al desembre, però la maleïda moda d'optar per *X temps enrere* en detriment de *fa X temps* no em deixa ara posar-hi la mà al foc.

X temps enrere només equival a *fa X temps* si en el context previ no hi ha un referent temporal. Per això, si el referent és el present, sempre és més clar i adequat *fa X temps*.

ELS MÉS VENUTS

CATALÀ

FICCIO

[1] Wonder
R.J. PALACIO
La Campana
420 pàgines i 14 € **2/158**

[2] La noia del tren
PAULA HAWKINS
La Campana
464 pàgines i 19,50 € **3/18**

[3] La maledicció dels...
RAFEL NADAL
Columna
404 pàgines i 20,50 € **1/5**

[4] El que no et mata...
DAVID LAGERCRANTZ
Columna
656 pàgines i 22,50 € **4/6**

[5] Bearn o la sala de...
LLORENÇ VILLALONGA
Labutxaca
352 pàgines i 9,95 € **5/120**

NO-FICCIO

[1] Història mínima...
JORDI CANAL
Turner
300 pàgines i 14,90 € **1/6**

[2] Córrer per ser lliure
NÚRIA PICAS
Columna
250 pàgines i 18 € **5/5**

[3] Sucus verds
CARLA ZAPLANA
Cossetània
128 pàgines i 12,90 € **3/36**

[4] És l'hora dels adéus?
XAVIER SALA I MARTÍN
Rosa dels Vents
224 pàgines i 16,90 € **4/57**

[5] La formació d'una...
JOSEP FONTANA
Eumo
450 pàgines i 25 € **-/50**

CASTELLÀ

FICCIO

[1] Lo que no te mata...
DAVID LAGERCRANTZ
Destino
650 pàgines i 22,50 € **1/7**

[2] La chica del tren
PAULA HAWKINS
Planeta
400 pàgines i 19,50 € **2/19**

[3] El regreso de Catón
MATILDE ASENSI
Planeta
608 pàgines i 20,90 € **-/1**

[4] Último verano de...
JORGE JAVIER VÁZQUEZ
Planeta
650 pàgines i 17,90 € **3/2**

[5] Grey
E.L. JAMES
Grijalbo
650 pàgines i 17,90 € **4/6**

NO-FICCIO

[1] Las cuentas y los...
JOSEP BORRELL / JOAN LLORACH
Libros de la Catarata
144 pàgines i 15 € **1/5**

[2] Historia mínima de...
JORDI CANAL
Turner
300 pàgines i 14 € **3/5**

[3] La digestión es la...
GIULIA ENDERS
Urano
320 pàgines i 15 € **6/28**

[4] El universo en una...
JORDI PEREYRA
Paidós
224 pàgines i 16,95 € **-/3**

[5] El poder del ahora
ECKHART TOLLE
Gaia
220 pàgines i 10 € **-/392**

Rànquing setmanal
Dades facilitades per Libred